

Ο ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ

Του Πρωτ. Θεμιστοκλή Μουρτζανου

Η Εκκλησία μας, απευθυνόμενη στο πρόσωπο της Υπεραγίας Θεοτόκου, κάθε Παρασκευή της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής, μας καλεί να συνειδητοποιήσουμε αυτόν τον άλλο τρόπο ζωής που εξακολουθεί να προτείνει στον άνθρωπο. Η Υπεραγία Θεοτόκος δεν είναι απλώς η γυναίκα εκείνη που γέννησε το Χριστό, ούτε η Μάνα που ακούει τα παράπονά μας, συμπαρίσταται στις δυσκολίες και τους καημούς μας, στέργει και μεσιτεύει στον Υιό της για τον καθέναν από μας που απευθύνεται προς Αυτήν.

Η Παναγία είναι ό,τι καλύτερο προσέφερε ο άνθρωπος στο Θεό και ταυτόχρονα ό,τι ο Θεός κατέστησε σκεύος εκλογής Του, ανταποκρινόμενος στην ωραιότητα του σώματος και της ψυχής. Η Παναγία δεν ήταν κάτι το απρόσιτο, το υπερφυσικό, ένα πρόσωπο που "κατά λάθος" εμφανίστηκε και προικίστηκε χάρις στην εύνοια του Θεού με μοναδικά προνόμια. Στο πρόσωπό της ενσαρκώθηκαν η υπακοή και η αγάπη προς το Θεό. Και έγινε η νέα Εύα. Η παλαιά Εύα προτίμησε την υπακοή στον εαυτό της και στον διάβολο και έδειξε αγάπη μόνο προς τον κόσμο και την ζωή του. Η νέα Εύα, όχι χωρίς σκέψη, αλλά με επίγνωση, αφήνει τον ολοκάθαρο εαυτό της στα χέρια του Θεού, από αγάπη προς Αυτόν. Και αποδέχεται την σάρκωση του Χριστού στη μήτρα της όχι ως άβουλη ύπαρξη, αλλά ως αγιασμένο πρόσωπο, δηλαδή ως προσωπικότητα που παραδίδει τους χυμούς του σώματος και της ψυχής στην αγάπη του Θεού, Τον κυφορεί και Τον ακολουθεί μέχρι τέλος.

Αυτή της η στάση δίνει στον άνθρωπο, πάντοτε αλλά και σήμερα, ένα μεγάλο μήνυμα. Ότι μας λείπει η υπακοή στο θέλημα του Θεού, αλλά και η αγάπη προς Αυτόν. Με λιγότερο ή περισσότερο έντονο τρόπο θεοποιούμε τον κόσμο και τον εαυτό μας, είτε στην μορφή του χρήματος και του συμφέροντος είτε στις απολαύσεις, μικρές ή μεγάλες είτε στην ασυνείδητη απιστία προς το Θεό είτε στην έλλειψη επαρκούς προσπάθειας να αγαπήσουμε τον Θεό και το συνάνθρωπο. Και λείπει από τη ζωή μας εκείνη η γνήσια χαρά του να κατοικήσει ο Χριστός μέσα μας, και με την τήρηση των εντολών Του και με την προσευχή μας σ' Αυτόν και με την μετοχή μας στη λειτουργική ζωή της Εκκλησίας.

Η Εκκλησία δεν καταγγέλλει απλά την δεδομένη πραγματικότητα του κόσμου. Περιγράφει τον εγκλωβισμό μας σε έναν τρόπο ζωής που έχει το Θεό στο περιθώριο ή στην μορφή του θρησκευτικού καθήκοντος δια τον φόβον της συνειδήσεως, των τύψεων και του ελέγχου. Και γνωρίζουμε καλά ότι μοιάζει με θαύμα η

προοπτική του απεγκλωβισμού μας από αυτή την στάση ζωής, καθώς μάλιστα επαρκούν οι δικαιολογίες της πραγματικότητας. Του κόσμου της επικοινωνίας και της πληροφίας, της δύναμης της τεχνολογίας, του θριάμβου της ισχύος και του πολέμου, του συστήματος που λειτουργεί αγχωτικά, απαξιωτικά και καλλιεργεί τον νόδρομο του θανάτου σε ό,τι κι αν κάνουμε.

Θαύμα του Θεού όμως είναι η πορεία της Παναγίας. Θαύμα του Θεού είναι η Εκκλησία και οι Άγιοι. Τα αδύνατα παρά τοις ανθρώποις, δυνατά παρά τῷ Θεῷ, μας

λέει ο Ιησούς Χριστός. Αυτό το θαύμα ζει η Εκκλησία ανά τους αιώνες. Το αειπάρθενον της Υπεραγίας Θεοτόκου "προ του τόκου, κατά τον τόκον και μετά τον τόκον". "Το υπέρλαμπρον το της αγνείας της". Την αδυναμία των Αγγέλων να βρούνε εγκώμιο επάξιο της ομορφιάς της. Τα "Χαίρε" των ανθρώπων, που πηγάζουν από την απορία του θαύματος, αλλά και το μέγεθος της αγάπης της και της υπακοής της στο θέλημα του Θεού. Και η βεβαιότητα ότι γίνεται γέφυρα που μεταφέρει όλους εμάς που είμαστε στη γη προς τον ουρανό.

Ο Ακάθιστος Ύμνος μας υπενθυμίζει το γήινο θαύμα της Παναγίας, που ήταν η σωτηρία της Κωνσταντινούπολης και του λαού της από τη βάρβαρη επιδρομή των Αβάρων τον

7ο αιώνα. Ο Ακάθιστος Ύμνος μας υπενθυμίζει τη δική μας σωτηρία χάρις στην αποδοχή της Παναγίας να γίνει Θεοτόκος. Ο Ακάθιστος Ύμνος μας προτρέπει να ακολουθήσουμε το πρότυπο της Παναγίας, ζητώντας αγάπη στη ζωή μας προς το Θεό και το συνάνθρωπο, ζητώντας παρθεσία, δηλαδή αγώνα εναντίον της αμαρτίας και του κακού, ζητώντας υπακοή, δηλαδή τη γνήσια ελευθερία της κοινωνίας με το Θεό και την εφαρμογή των εντολών Του στη ζωή μας. Και τα "Χαίρε" του ύμνου θα πλημμυρίσουν τότε και την δική μας ύπαρξη, γιατί όταν γίνει έστω και κατ' ολίγον, πράξη αυτός ο τρόπος ζωής, θα συνειδητοποιήσουμε αυτό που ενώ υπάρχει, δεν το ζούμε, δηλαδή το αγκάλιασμα της ύπαρξής μας από τη χάρη και τη χαρά που δίνει ο Θεός.

Ενίοτε όσοι εξακολουθούμε να πιστεύουμε σ' αυτή τη χαρά και την χάρη μοιάζουμε λίγοι, περιθωριακοί και εκτός της σύγχρονης πραγματικότητας. Οι αριθμοί ίσως δεν μας ευνοούν. Ξέρουμε όμως ότι αν δεν λειτουργήσουμε ως το ζυμάρει που φαίνεται λίγο αλλά ζυμώνει όλο το ψωμί, ο κόσμος δεν μπορεί να ζήσει. Και η Παναγία τελικά αυτό μας διδάσκει. Ότι ένα ε άνθρωπος μπορεί να κάνει τον κόσμο να ζήσει. Όχι απλώς να επιβιώσει. Να ζήσει με την χαρά του Παράδεισου και την αμορφία της πίστης. Και αξίζει τελικά το Ακάθιστον της προσπάθειας!

ΛΙΣΒΟΡΙΑΝΩΝ ΒΙΟΙ

ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ

Γράφει ο Ιωάννης Τακτικός

Γεννήθηκε στα 1892 με 1894 και λόγω αδελφού αποβιώσαντος επιστρατεύθηκε νωρίτερα. Συνολικά έκαμε 10 χρόνια στρατιώτης. Έδωσε αμέτρητες μάχες σε πολλές πόλεις της Μικράς Ασίας, Πέργαμο, Δικελή, στο Μένανδρο, Αίβαλί, ως οπλίτης του πεζικού. Μετά γύρισε και πηγαίνει ξανά στο μέτωπο της Βουλγαρίας όπου πήγε μέχρι τη Σόφια και επιστρέφοντας για να θυμάται πήρε ως λάφυρο ένα τσεκούρι..

Μετά μετατέθηκε στο ιππικό όπου σε μια μεγάλη μάχη, όπου πέφτανε τα κεφάλια στο χώμα, σαν να ήτανε καρπούζια και όπου ύστερα από μέρες νικήθηκαν, πιάστηκε αιχμάλωτος μαζί με άλλους και τους έκλεισαν στο στρατόπεδο. Εκεί τους έρριξαν σε μια άκρη μαζί με τους σπλίσμους τους.

Εκεί πέρα λέει στους συντοπίτες του, Δημήτριο Χαδεμένο, συγχωριανό του και στους Δημοσθένη Παλαιολόγο και Ηλία Χαχάλη από τα Βασιλικά, να πηδήσουν τα συρματοπλέγματα και να το σκάσουν. Δεν τον ακολούθησε κανένας, γιατί αν τους έπιανε ο εχθρός, θα τους εκτελούσαν.

Τη νύχτα, μόνος του, παίρνει δυο ξιφολόγχες, τις βάζει μια στο ένα πόδι, μια στο άλλο, πετά τη χλαίνη στα σύρματα και πηδά.

Τρέχει ασταμάτητα δυο μερόνυχτα. Άπλυτος, η ψείρα τον έτρωγε και τις πετούσε με τη χούφτα, έτρωγε βλαστούς δένδρων, αγριοαχλάδια και έπινε νερό από τις λακούβες που έκαναν στο δρόμο τα πατήματα των αλόγων.

Τότε με τη βοήθεια του Θεού βλέπει μια κηδεία. Τη νύχτα βγάζει από το νεκρό, που ήτανε χότζας τη φορεσιά του, τη φοράει, βάζει και το κουκούλι και έτσι στην υπόλοιπη διαδρομή περπατούσε πιο ελεύθερα.

Μετά από σαράντα μερόνυχτα, φτάνει απέναντι από τα Βατερά (στα Μικρασιατικά παράλια) και από ψηλά βλέπει ένα ψαρά με τη βαρκούλα του να κάθεται στην παραλία.

Τα τούρκικα τα μιλά άπταιστα, οπότε πάει και λέει στο ψαρά.

-Έλα να κάνεις ένα καλό, ένα χαίρι.

-Ναι χότζα μου απαντά ο ψαράς.

Μα όταν του ζήτησε να τον περάσει απέναντι στα Βατερά της Λέσβου, ο ψαράς αρνήθηκε.

Σηκώνει τότε την κελεμπία του χότζα που φορούσε και φάνηκαν οι ξιφολόγχες, οπότε ο ψαράς άλλαξε γνώμη και του λέει πάμε και έτσι τον πέρασε απέναντι. Αγκαλιάστηκαν, φιλήθηκαν και χωρίστηκαν, ο καθένας για τον τόπο του. Ο ψαράς επιστρέφει κα ο Τακτικός ξεκινά για το Λισβόρι.

Τα μεσάνυχτα μπαίνει στο χωριό. Τα σκυλιά τον βάζουν μπροστά και τα έδιωχνε με τις ξιφολόγχες.

Έφτασε στο σπίτι του, μα η ταλαιπωρία δεν τελειώνει.

Η γυναίκα του, η Στρατηγούλα δεν του ανοίγει.

- Ο άντρας μου είναι στο στρατό, μήπως έχω επιφύλαξη ή κάποιος θέλει να μου κάνει κακό, σκέφτηκε.

Τότε αυτός πάει και φέρνει τον κουμπάρο του και τον παπά, μα ούτε τότε ανοίγει.

Τότε ξύπνησε όλη η γειτονιά και μια γειτόνισσα λέει:

Κρατάτε σιγή και πιάνει τις τσιρίδες και τα κλάματα, χτυπά την πόρτα, και φωνάζει, δώσε μου λίγο αλεύρι και κάρη το παιδί μου.

Χαράζει την πόρτα για να δώσει το αλεύρι, σπρώχνουν την πόρτα και έτσι τελειώνει η τραγωδία του Ευστρατίου Τακτικού, του ήρωα του Λισβορίου..

Τούτος έπαθε τόσα πολλά...Στις μάχες, όταν τραυματίστηκε ένα από τα ξαδέλφια του, τον σήκωσε στην πλάτη του και τον πήγε στο νοσοκομείο.

Άλλος, ξεψύχησε στην αγκαλιά του και τον θρήνησε όλο το χωριό, που ήτανε τότε το μισό Λισβόρι, Τακτικοί.

Ο Τακτικός Ευστράτιος του Σπύρου, εργάστηκε σκληρά και τίμια, απέκτησε οκτώ παιδιά, μετεγκαταστάθηκαν στην Αθήνα κα με τις ιστορίες του και τις φιλανθρωπίες του μάζεψε κάπου δυο χιλιάδες κόσμο που τον τίμησαν στα ογδόντα έξι του χρόνια όταν πέθανε.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκέπασε.

Τα ονόματα των ξαδέλφων του, είναι γραμμένα στο ηρώο πεσόντων του Λισβορίου μαζί με άλλους Λισβοριανούς πεσόντες.

Το ηλεκτρονικό μας ταχυδρομείο είναι: alentas@ath.forthnet.gr

Επισκεφθείτε μας στα ιστολόγια:

* <http://lisvorion.blogspot.com/>

* <http://ntprodromoy.blogspot.com/>

25Η ΜΑΡΤΙΟΥ

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

«Σήμερον της σωτηρίας ημών το κεφάλαιον, και του απ' αιώνος Μυστηρίου η φανέρωσις. Ο Υιός του Θεού Υιός της Παρθένου γίνεται, και Γαβριήλ την χάριν ευαγγελίζεται. Διό και ημείς συν αυτώ τη Θεοτόκω βοήσωμεν. Χαίρε Κεχαριτωμένη, ο Κύριος μετά σου.»

Το ως άνω απολυτίκιο της εορτής του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, που εορτάζουμε την 25η του μηνός Μαρτίου, ψαλλόμενο στους ιερούς μας ναούς, γίνεται η αφορμή για να επικεντρώ-

σουμε τη σκέψη μας σε δύο κυρίως γεγονότα. Αφ' ενός της σπουδαιότητας του παμμεγίστου μυστηρίου της σαρκώσεως του Υιού και Λόγου του Θεού για την ανθρωπότητα. Αφ' ετέρου της σπουδαιότητας του προσώπου της Υπεραγίας Θεοτόκου και αειπαρθένου Μαρίας, διά της οποίας έλαβε σάρκα ο Υιός του Θεού.

Ανατρέχοντας στο συναξάρι της 25ης Μαρτίου διαβάζουμε ότι ο φιλόανθρωπος και ελεήμων Θεός, αυτός που πάντα φροντίζει για το ανθρωπινό γένος ως φιλόστοργος πατέρας, βλέποντας το δημιουργήμα Του τυραννούμενο από το διάβολο και ευρισκόμενο στην ειδωλολατρεία, θέλει να το λυτρώσει. Προς τούτο πρέπει να στείλει τον Υιό Του τον μονογενή για να εξαγοράσει το ανθρωπινό γένος από τα χέρια του διαβόλου. Στέλνει όταν έρχεται ο κατάλληλος καιρός τον αρχάγγελο Γαβριήλ να εκτελέσει το Μυστήριο της Θείας Οικονομίας προετοιμάζοντας την Αγία Παρθένο ως πανάξια τέτοιου κάλλους και ευλογημένη από το Άγιο Πνεύμα. Φθάνει ο άγγελος στην πόλη Ναζαρέτ και της λέγει: «Χαίρε Κεχαριτωμένη, ο Κύριος μετά σου». Αυτή εταράχθη πολύ από την επίσκεψη αυτή. Έπειτα ο αρχάγγελος της λέγει ότι θα συλλάβει και θα γεννήσει Υιόν, που θα τον ονομάσει Ιησού. Και αναρωπιέται η Μαριάμ πώς θα γίνει αυτό αφού δεν έχει ουδεμία σχέση με άνδρα. Λαμβάνει την απάντηση ότι «Πνεύμα Άγιον επελεύσεται επί σε και δύναμις Υψίστου επισκιάσει σοι». Εκείνη δείχνοντας τέλεια υπακοή προς το θέλημα του Θεού απαντάει: «ιδού η δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου». Και ευθύς, άμα τω λόγω, υπερφύως συλλαμβάνει τον Υιό και Λόγον του Θεού.

Αρχεται λοιπόν το μέγα σχέδιο της Οικονομίας του Θεού διά της Θεοτόκου. Από τη Θεοτόκο ξεκινάει «της σωτηρίας ημών το κεφάλαιον». Στο πρόσωπο της Υπεραγίας Θεοτόκου εκπληρώνεται η προφητεία του Ησαΐου: «ιδού, η Παρθένος θα συλλάβει και θα γεννήσει Υιό και θα καλέσουν το όνομά Του Εμμανουήλ, το οποίο ερμηνεύεται, ο Θεός είναι μαζί μας». Από επιτυχία εστέφθη και το σχέδιο του Θεού, που ήταν η παραπλάνηση του διαβόλου, καθώς ο τελευταίος δεν ήθελε να υπάρξει παρθένος γυναίκα, ώστε να μη βρεθεί μητέρα του Μεσσία. Η μνηστεία της Παρθένου Μαρίας παραπλάνησε τον διάβολο, γιατί πίστευε ότι ούτε και αυτή πρόκειται να παραμείνει πλέον παρθένος, αφού μνηστεύθηκε.

Ερχεται η εποχή κατά την οποία ο ουρανός ελεεί τη γη. Ο Θεός σπλαχνίζεται τους ανθρώπους. Μήνυμα Ευαγγελισμού κομίζει ο αρχάγγελος Γαβριήλ. Η Παναγία γίνεται η γέφυρα για να έλθει στη γη ο Θεός ως θεάνθρωπος μεταξύ των ανθρώπων. «Αυτός γαρ σώσει τον λαόν αυτού από των αμαρτιών αυτών». Θα ελευθερώσει τον άνθρωπο από το κακό και τις συνέπειές του. Ο άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης λέει για το μέγα μυστήριο της ενανθρωπήσεως: «Υιός γαρ Θεού και Θεός προ αιώνων υπάρχων, Υιός γυναικός αγίας κατηξίωσεν γενέσθαι και ο αόρατος οράται και ο

πλούσιος δι' ημάς πτωχεύει και ο απαθής και αθάνατος πάσχει ως άνθρωπος. Ηνώθη σώματι και ουκ ηλλοιώθη πνεύματι. Εις θνητόν σώμα κεχώρηκεν ο αχώρητος, ίνα αυτό ποιήση αθάνατον συνεξαναπατήσαν αυτόν τη θεότητι.» Αγάλλεται η ανθρωπότητα, διότι ήλθε εκείνος που θα λύσει του Αδάμ την παράβαση και θα τον ελευθερώσει από τις τραγικές συνέπειές της.

Όπως προελέχθη, παμμέγιστη είναι η συμβολή της Παναγίας στο Μυστήριο της Θείας ενανθρωπήσεως. Η γλυκυτάτη Παναγία μας γίνεται συναίτιος της παγκόσμιας απολύτρωσης και του αγιασμού, έμψυχος παράδεισος που γέννησε τον Χριστό και τροφοδοτεί με την Χάρη της όλη την Εκκλησία. Η Παναγία, ως δεύτερη Εύα, διά της υπακοής της στο θέλημα του Θεού, καταργεί την ανυπακοή της πρώτης Εύας στη Θεία Εντολή. Η Εύα δέχθηκε τους λόγους του όφους και εξέπεσε, συμπαράσύροντας όλο το ανθρωπινό γένος. Η Παναγία δέχεται και υπακούει το Θείο πρόσταγμα και ανυψώνει την ανθρωπινή φύση. Γίνεται συναίτιος της Θείας ενανθρωπήσεως μαζί με τον ίδιο τον Θεό!

Και γίνονται αφορμή όλα τα παραπάνω για να διακρίνουμε τον ρόλο της γυναίκας, τη λειτουργική υπεροχή της στη ζωή και διδασκαλία της Εκκλησίας, καθώς και την πρόταξη της στην σωτηρία του ανθρώπου και τη συντριβή του διαβόλου. Γίνεται λόγος στη Γένεση για «σπέρμα» της Εύας που θα συντρίψει τον διάβολο. Η Εύα έλαβε το πρωτεύαγγέλιο της σωτηρίας και η Παναγία δέχθηκε τον Ευαγγελισμό της Θείας ενανθρωπήσεως. Η γυναίκα λοιπόν που πρωτοστάτησε στην πτώση, πρωτοστατεί και στην ανόρθωση του ανθρώπου. Ο άνδρας συμπαράσύρεται στην πτώση και συμπορεύεται στην ανόρθωση. Ο πρώτος ρόλος δε βρίσκεται σε αυτόν αλλά στη γυναίκα. Η Παρθένος λοιπόν δανείζει στον Θεό την ανθρωπινή φύση, που γίνεται η απαρχή της Καινής Κτίσεως. Από την άποψη αυτή η Παναγία είναι «μετά τον πρώτον Ιεράρχην Χριστόν, έτερος Ιεράρχης» όπως αναφέρει στον λόγο του ο Θεοφάνης Νικαίης.

Χρήζει προσοχής, ακόμη, το γεγονός ότι η Παναγία δέχθηκε χωρίς φόβο το θέλημα του Θεού, αλλά ελευθέρα τη βούλησε. Ο αρχάγγελος προτάσσει προς αυτήν λόγους καθήσυχαστικούς: «μη φοβού Μαριάμ». Η Παρθένος με ήρεμη καρδιά δέχεται την θεία εντολή χωρίς ταραχή και φόβο και με πλήρη ελευθερία αποδέχεται αυτή. Λαμβάνοντας γνώση όλων των παραπάνω, δεν είναι δύσκολο να κατανοήσει οποιοσδήποτε γιατί η αγία μας Εκκλησία αποδίδει τόσο μεγάλη τιμή στην Υπεραγία Θεοτόκο. Απαντες οι Άγιοι Πατέρες έχουν θεολογήσει, περί της Θεοτόκου, και έχουν εγκωμιάσει αυτήν, η οποία είναι «η γέφυρα η μεταγούσα τους εκ γης προς ουρανόν».

Όσον αφορά δε σε κάποιες δογματικού περιεχομένου αλήθειες, πρέπει να αναφερθεί ότι η Παναγία, απαλλάσσεται από το προπατορικό αμάρτημα στον Ευαγγελισμό της. Επίσης πρέπει να προστεθεί, ότι η Παναγία ήταν Παρθένος προ της Θείας συλλήψεως, εξακολούθησε να είναι κατά τη διάρκεια της Θεοφόρου κηδεύσεως, και παρέμεινε και μετά αυτής και ως τέλους Παρθένης. Περί των άνω θεμάτων, πλείστες όσες είναι οι κακοδοξίες που υιοθέτησαν έτερα δόγματα.

Άξια αναφοράς και η πολύ πλούσια εικονογράφηση από μεγάλους αγιογράφους της Εκκλησίας μας του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Μεγάλης σπουδαιότητας εικόνες έγιναν εξ' αφορμής του Ευαγγελισμού, τόσο από καλλιτεχνικής, όσο και από θεολογικής απόψεως, αφού οι εικόνες του Ευαγγελισμού, βρίθουν θεολογικής σημασίας συμβολισμών. Απροσμέτρητα και τα μοναστήρια, τα προσκυνήματα, οι Ιεροί Ναοί που είναι αφιερωμένα στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Όλα αυτά στην προσπάθειά μας να αποδώσουμε τη μέγιστη τιμή στο Υπεράγιο πρόσωπο της Αειπαρθένου Μαρίας. Εκστατικώς στεκόμενοι απέναντί της, βοώμεν το «Χαίρε Κεχαριτωμένη, ο Κύριος μετά σου».

**Σίσκος Γεώργιος
Φοιτητής Θεολογίας**